

LAW FIRM ■ ADVOKATŲ KONTORA

SUTKIENĖ, PILKAUSKAS IR PARTNERIAI

TEISĖS AKTŲ APŽVALGA

2006 m. rugpjūčio mėn. Nr. 31

ŠIAME NUMERYJE:

- **LR teisės aktai**
 - Draudimo teisė
 - Mokesčių teisė
 - Nekilnojamasis turtas
 - Valstybės pagalba
- **Aktualūs teisės aktų projektai**
 - Mokesčių teisė
- **Europos Sąjungos Teisės Naujienos**
 - Valstybės pagalba

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISĖS AKTAI

DRAUDIMO TEISĖ

Pakeistas Lietuvos Respublikos draudimo įstatymas

2006 m. liepos 19 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 29, 35, 36, 43, 82, 100, 113, 135, 136, 151, 175, 180, 188, 191, 193, 199, 207 straipsnių pakeitimo bei papildymo, įstatymo papildymo 79-1 ir 231 straipsniais, VIII skyriaus papildymo penktuoju skirsniu ir priedo papildymo įstatymą (Žin., 2006, Nr. 87-3409), kuriuo iš dalies pakeistas Lietuvos Respublikos draudimo įstatymas (Žin., 2003, Nr. 94-4246), (toliau – Įstatymas). Įstatymo pakeitimai, įsigaliojo nuo 2006 m. rugpjūčio 8 d.

Vadovaujantis Įstatymo pakeitimais draudimo įmonės stebėtojų tarybos nariu gali būti ir draudimo įmonės patronuojančios įmonės valdybos narys. Be to, vienu iš Įstatymo pakeitimų numatyta, jog kai draudimo techniniai atidėjiniai yra padengiami išvestinėmis finansinėmis priemonėmis (kuriomis siekiama sumažinti investicijų riziką), nebereikia gauti Priežiūros komisijos leidimo, kas buvo būtina pagal senąją Įstatymo redakciją. Įstatymo pakeitimais taip pat numatyti nauji trys būdai, kaip galima padengti draudimo techninius atidėjinius:

- naujai išleidžiamomis obligacijomis, jeigu emisijos sąlygose yra numatytas išsipareigojimas ne vėliau kaip per 1 metus nuo šių vertybinių popierių išleidimo įtraukti juos į prekybą reguliuojamose rinkose;
- pinigų rinkos priemonėmis, kurios yra įtrauktos į prekybą reguliuojamose rinkose;
- pinigų rinkos priemonėmis, kurios nėra įtrauktos į prekybą reguliuojamose rinkose, gavus Priežiūros komisijos leidimą.

Įstatyme įtvirtinama nauja nuostata, kad tuo atveju, kai draudimo įmonės turtas, dengiantis draudimo techninius atidėjinius, sudaro mažiau kaip šimtą procentų bendros techninių atidėjinių sumos, draudimo įmonė per vieną darbo dieną nuo nurodytų aplinkybių paaiškėjimo dienos privalo kreiptis į Priežiūros komisiją dėl leidimo padengti tą techninių atidėjinių dalį kitu draudimo įmonės turtu išdavimo.

Įstatymo pakeitimu įtvirtinta, kad tas pats auditorius negali atlikti tos pačios draudimo įmonės audito ilgiau kaip 5 metus iš eilės (vietoje buvusių 3 metų). Pasibaigus šiam laikotarpiui,

DIDŽIOJI 23, LT - 01128 VILNIUS, LIETUVA

Tel.: (8 5) 251 4444, 251 4445

Faks.: (8 5) 251 4455

El. paštas: spp@spp.lt

www.spp.lt

auditorius 2 metus negali atlikti šios draudimo įmonės audito.

Įstatymas taip pat papildytas straipsniu dėl draudimo rizikos, kuris numato, kad prieš sudarydamas draudimo sutartį, draudikas turi teisę įvertinti draudimo riziką Civilinio kodekso 6.994 straipsnyje nustatyta tvarka. Draudikas, apskaičiuodamas draudimo įmokas ir draudimo išmokas, neturi teisės atsižvelgti į draudėjo ar apdraustojo lytį, kaip į draudimo rizikai reikšmės turintį veiksni, išskyrus Įstatyme nustatytas išimtis. Draudikas, apskaičiuodamas draudimo įmokas ir draudimo išmokas, neturi teisės atsižvelgti į veiksnius, susijusius su motinyste, kaip į turinčius reikšmės draudimo rizikai.

Įstatymo pakeitimais draudikas įpareigojamas tirti aplinkybes, būtinas draudiminio įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti, dėdamas reikiamas pastangas. Įstatymo pakeitimu taip pat numatyta, kad draudimo išmoka privalo būti išmokėta ne vėliau kaip per 30 dienų nuo tos dienos, kai gaunama visa informacija, reikšminga nustatant draudiminio įvykio faktą, aplinkybes, pasekmes ir draudimo išmokos dydį. Jei draudimo sutartyje nustatyta, kad mokamos periodinės draudimo išmokos, tai šios pastraipos antrojo sakinio nuostata taikoma pirmajai periodinei draudimo išmokai.

Pabrėžtina, jog pakeistas straipsnis, reglamentavęs draudimo riziką. Įstatyme pakeitimais nustatyta, kad draudikas, vertindamas draudimo riziką, turi teisę atsižvelgti į apdraustojo amžių, sveikatos būklę, profesiją ir kitus draudimo rizikai turinčius reikšmės objektyvius kriterijus, kartu užtikrindamas, kad vienodo rizikos laipsnio asmenų grupei būtų taikomos vienodos draudimo įmokų ir draudimo išmokų apskaičiavimo sąlygos. Taip pat Įstatymo pakeitimu įtvirtinta, jog draudikas, vertindamas draudimo riziką, turi teisę atsižvelgti į apdraustojo lytį tik tais atvejais, kai lytis yra pripažįstama lemiamu veiksniu vertinant draudimo riziką, vadovaudamasis Priežiūros komisijos nustatyta tvarka jos interneto tinklalapyje paskelbtais ir reguliariai atnaujinamais patikimais ir tiksliais statistiniais bei aktuariniais duomenimis. Draudikui draudžiama bet kokia forma reikalauti, kad draudėjas, apdraustasis ir kiti asmenys pateiktų genetinių tyrimų duomenis. Be to, Draudikui, įgyvendinančiam įstatymų ar gyvybės draudimo sutarties suteikiamas teises, uždraudžiama remtis tuo, kad:

- draudėjas neįvykdė Civilinio kodekso 6.993 straipsnyje nustatytos pareigos dėl neatsargumo, jei nuo gyvybės draudimo sutarties sudarymo praėjo daugiau kaip 10 metų; užsieniečių pilietybę;
- draudėjas neįvykdė Civilinio kodekso 6.1010 straipsnyje nustatytos pareigos dėl neatsargumo, jei nuo draudimo rizikos padidėjimo praėjo daugiau kaip 10 metų.

Nustatyti terminai taikomi ir tuo atveju, kai į gyvybės draudimo sutartį yra įtraukta papildoma sveikatos draudimo rizika. Draudikui, įgyvendinančiam gyvybės draudimo sutarties suteikiamas teises, draudimo sutarties galiojimo metu uždraudžiama vienašališkai didinti draudimo įmokas, kai draudimo rizika padidėja dėl draudėjo ar apdraustojo

amžiaus ir (ar) ligos, išskyrus atvejus, kai draudėjas ar apdraustasis tyčia sukelia sau ligą. Draudimo sutartyse nustatytais atvejais, kurie privalo būti aptarti individualiai, draudikas turi teisę vienašališkai keisti nustatytos draudimo įmokos dydį tik tuo atveju, kai šis keitimas yra susijęs su:

- palūkanų normos kitimu vidaus ir tarptautinėse rinkose;
- paktusiais statistiniais duomenimis apie draudiminiuosius įvykius ir draudimo išmokas.

Vienašališkai keisti draudimo įmokos dydį aukščiau nustatytais pagrindais galima tik tuo atveju, jei šis keitimas nėra esminis. Nustatant, ar keitimas yra esminis, turi būti atsižvelgiama į tai, ar draudėjas (naudos gavėjas) dėl keitimo iš esmės negauna ar netenka galimybės gauti to, ko tikėjosi iš draudimo sutarties. Iki draudimo įmokos pakeitimo draudėjas privalo būti išsamiai informuotas raštu, nurodant draudimo įmokos kitimo priežastis ir sudarant sąlygas nutraukti draudimo sutartį.

Be to, Įstatymo pakeitimais taip pat pakeistas straipsnis, reglamentuojantis bankrutuojančių draudimo įmonių draudimo sutarčių pasibaigimą. Įstatymo pakeitimais įtvirtinta, jog įsiteisėjus teismo nutarčiai išskelti bankroto bylą:

- ne gyvybės draudimo sutartys, išskyrus transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartis, pasibaigia;
- transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartys pasibaigia po 30 dienų (išskyrus atvejus, kai transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartyje numatyta ankstesnė draudimo sutarties termino pabaiga);
- gyvybės draudimo sutartys, jei per Priežiūros komisijos nustatytą terminą teisės ir pareigos pagal šias sutartis nėra perleidžiamos, pasibaigia.

Pirmųjų dviejų rūšių draudimo sutarčių draudėjai įgyja kreditorinio reikalavimo teisę į sumokėtos draudimo įmokos dalį už laikotarpį nuo draudimo sutarties pabaigos šiais visais trimis nurodytais pagrindais iki draudimo sutartyje numatyto draudimo sutarties termino pabaigos.

Analogiškai naujai suformuluotas ir Įstatymo straipsnis, reglamentuojantis užsienio valstybių draudimo įmonių filialų draudimo sutarčių pasibaigimą.

Naujojoje įstatymo redakcijoje Priežiūros komisijai suteikiama teisė iškilus realiai grėsmei, kad draudimo įmonė taps nemoki ar užsienio valstybės draudimo įmonės filialui priskirtas turtas taps mažesnis už filialo išipareigojimus, įpareigoti draudimo įmonę ar užsienio valstybės draudimo įmonės filialą, ketinančius vykdyti reikšmingus sandorius, gauti Priežiūros komisijos pritarimą. Be to, draudimo įmonė ar užsienio valstybės draudimo įmonės filialas, įpareigoti perleisti teises ir pareigas pagal draudimo sutartis, įpareigojami apie numatomą perleidimą paskelbti mažiausiai 2 dienraščiuose, platinamuose visoje Lietuvos Respublikoje, taip pat kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, kurioje draudimo įmonė vykdo veiklą.

MOKESČIŲ TEISĖ

Pakeistas Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2003 m. balandžio 24 d. įsakymas Nr. V-119 „Dėl Individualių paaiškinimų rengimo ir teikimo taisyklių patvirtinimo“

2006 m. rugpjūčio 24 d. priimtas Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2003 m. balandžio 24 d. įsakymo Nr. V-119 „Dėl Individualių paaiškinimų rengimo ir teikimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimas (Žin., 2006, Nr. 92-3643) (toliau – Įsakymo pakeitimas). Šis Įsakymo pakeitimas įsigaliojo 2006 m. rugpjūčio 30 d.

Pagal naująją Įsakymo redakciją paklausimus paklausėjai gali pateikti tokiais būdais:

- 1) atvykti konsultuotis į VMI. Paklausėjai gali iš anksto užsirašyti konsultacijai;
- 2) paskambinti į VMI viešai paskelbtais konsultavimo telefonų numeriais;
- 3) pateikti raštu:

- pateikti aptarnaujančios AVMI padaliniui, kuris registruoja gautus paklausimus arba tiesiogiai konsultuoja mokesčių mokėtojus. Tiesiogiai konsultuojančio padalinio darbuotojas, priimdamas paklausimą, jei reikia jį patikslina, paaiškina konsultacijos teikimo sąlygas ir aptarnaujančios AVMI nustatyta tvarka perduoda registruoti atitinkamam padaliniui;

- atsiųsti klasikiniu paštu;

- atsiųsti elektroniniu paštu. Jeigu elektroniniu paštu atsiųstas paklausimas yra nesudėtingas ir/arba tuo klausimu yra parengtas apibendrintas mokesčio įstatymo paaiškinimas (komentaras) ir nereikia kreiptis į paklausėją patikslinti jo pateiktą duomenų (informacijos), konsultacija turi būti suteikta per 3 darbo dienas;

- atsiųsti faksu. Jeigu paklausėjas konsultaciją pageidauja gauti faksu, tačiau dėl techninių kliūčių to padaryti nepavyksta, siuntimo procedūra turi būti kartojama 2 darbo dienas nuo rašytinės konsultacijos parengimo dienos. Jei per nurodytas 2 darbo dienas išsiųsti faksu nepavyksta, rašytinė konsultacija turi būti siunčiama paklausėjo nurodytu klasikiniu ar elektroninio pašto adresu.

Įsakymo pakeitimai taip pat nustato reikalavimus, keliamus paklausimams ar konsultacijoms. Paklausėjas, pageidaujantis gauti konsultaciją tiesiogiai VMI arba telefonu, yra prašomas prisistatyti, nurodant savo vardą, pavardę, identifikacinį numerį (asmens kodą), gyvenamosios vietos adresą arba juridinio asmens pavadinimą, identifikacinį numerį (kodą), buveinės adresą. Rašytiniai paklausimai turi būti tvarkingai ir įskaitomai parašyti valstybine kalba paklausėjo pasirašyti. augos“.

Pabrėžtina, jog konsultacijos nerengiamos, jeigu rašytiniai paklausimai yra anoniminiai, elektroniniu paštu atsiųsti ne iš VMI prie FM interneto svetainės arba juose trūksta būtinų duomenų, paminėtų aukščiau, ir nėra galimybės jų patikslinti.

Tokie paklausimai, esant galimybei, gražinami paklausėjui, nurodant gražinimo priežastį.

Jeigu tas pats paklausėjas pakartotinai kreipiasi tuo pačiu klausimu, nurodydamas naujų aplinkybių, tai jis informuojamas apie tuo klausimu jau suteiktą konsultaciją (išsiunčiant laisvos formos priminimą ir anksčiau pateikto paklausimo bei suteiktos konsultacijos kopiją) ir pakartotinai konsultacija neteikiama.

Įsakymo pakeitimai taip pat nustato didžiųjų mokesčių mokėtojų (toliau – DMM) konsultavimo tvarką. Didžiuosius mokesčių mokėtojus, kurių sąrašas tvirtinamas VMI prie FM viršininko įsakymu, konsultuoja VMI prie FM. VMI prie FM paklausimus registruojantis padalinys, raštu gautus DMM paklausimus pagal kuruojamus klausimus, perduoda nagrinėti:

- VMI prie FM Mokesčių teisės departamentui (toliau – MTD) – jeigu paklausimas susijęs su mokesčių (išskyrus akcizo mokestį) apskaičiavimo, deklaravimo, mokėjimo bei kitais mokesčių administravimo procedūrų atlikimo klausimais;

- Didžiųjų mokesčių mokėtojų departamentui (toliau – DMMD), kai paklausimas nesusijęs su aukščiau paminėtais klausimais.

DMM, pageidaujantis tiesiogiai atvykti konsultuotis į VMI prie FM, turi iš anksto telefonu suderinti konsultacijos datą ir laiką su DMMD. Jeigu DMM pageidauja konsultuotis su MTD, tai konsultacijos datą ir laiką derina su MTD. Tokiu atveju, konsultuojant DMM, dalyvauja MTD ir DMMD darbuotojai. DMM konsultacijos žodžiu gali kreiptis ir į aptarnaujančią AVMI.

NEKILNOJAMASIS TURTAS

Pakeistas Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas

2006 m. liepos 18 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23 straipsnių pakeitimo, 18 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir įstatymo papildymo 8¹, 16¹, 19¹ straipsniais įstatymą (Žin., 2006, Nr. 87-3397), kuriuo iš dalies pakeistas Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas (Žin., 1998, Nr. 54-1492) (toliau – Įstatymas). Įstatymo pakeitimai įsigaliojo nuo 2006 m. rugpjūčio 8 d.

Įstatymo pakeitimai uždraudžia asmenims, kuriems valstybės ir savivaldybių turtas perduotas neatlygintinai naudotis, išnuomoti ar kitaip perduoti šį turtą naudotis tretiesiems asmenims. Tokio draudimo senioje redakcijoje nebuvo.

Įstatymas taip pat papildytas 16¹ straipsniu, išsamiai reglamentuojančiu valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo procedūrą. Valstybės nekilnojamas turtas, reikalingas

valstybinėms funkcijoms įgyvendinti, gali būti atnaujinamas. Valstybės nekilnojamasis turtas gali būti atnaujinamas, kai jis neatitinka valstybės įmonių, įstaigų ar organizacijų poreikių įgyvendinant valstybines funkcijas. Šis turtas gali būti atnaujinamas jį rekonstruojant arba įsigyjant (perkant, statant ir pan.) naują nekilnojamąjį turtą. Valstybės nekilnojamasis turtas atnaujinamas įsigyjant naują nekilnojamąjį turtą tuo atveju, kai turimą valstybės nekilnojamąjį turtą netikslinga atnaujinti rekonstrukcijos būdu. Valstybės nekilnojamasis turtas atnaujinamas pagal Vyriausybės patvirtintą atnaujinamo valstybės nekilnojamojo turto sąrašą. Atnaujinamo valstybės nekilnojamojo turto sąrašo sudarymo tvarką nustato Vyriausybė. Valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo organizavimo ir koordinavimo funkcijas įgyvendina akcinė bendrovė Turto bankas (valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo organizatorius). Valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo organizatoriaus veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos akcinės bendrovės Turto banko įstatų patvirtinimo įstatymas ir kiti teisės aktai.

Atnaujinant valstybės nekilnojamąjį turtą, valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo organizatorius ir valstybės turto valdytojas sudaro susitarimą, kuriame be kita ko turi būti nurodyta:

- (i) kad valstybės turto valdytojas, valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo organizatoriui perduodantis nekilnojamąjį turtą patikėjimo teise (jeigu reikalinga), šiuo ar kitu suteikiamu valstybės funkcijoms įgyvendinti reikalingu nekilnojamuoju turtu naudosis panaudos teisėmis tol, kol atnaujintas nekilnojamasis turtas jam bus perduotas patikėjimo teise; taip pat panaudos gavėjo pareiga apdrausti nekilnojamąjį turtą ir aptartos kitos panaudos sąlygos ir tvarka;
- (ii) valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo organizatoriui perduodamo valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo terminai;
- (iii) valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo organizatoriaus veiksmai atnaujinant perduotą valstybės nekilnojamąjį turtą, kaip susitarimo šalys pasiskirsto funkcijas atnaujinant valstybės nekilnojamąjį turtą;
- (iv) valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo organizatoriui mokamas atlygis už valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo organizavimą.

Nurodytam susitarimui turi pritarti valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo organizatoriaus valdyba. Jeigu valdyba susitarimui nepitaria, valstybės turto valdytojas turi teisę sprendimo projektą teikti svarstyti Vyriausybei. Vyriausybės sprendimas yra galutinis. Valstybės nekilnojamojo turto, kuris įtrauktas į Vyriausybės patvirtintą atnaujinamo turto sąrašą, valdytojas po aptarto susitarimo sudarymo savo sprendimu perduoda turtą valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo organizatoriui patikėjimo teise (jeigu reikalinga). Jeigu valstybės nekilnojamasis turtas atnaujinamas įsigyjant naują nekilnojamąjį turtą, šį turtą patikėjimo teise valdo valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo organizatorius iki atnaujinto turto perdavimo valstybės turto valdytojui.

Nekilnojamasis turtas, atnaujintas įsigyjant naują nekilnojamąjį turtą, yra valstybės nuosavybė. Valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo organizatorius jam perduotą valstybės

nekilnojamąjį turtą, kurį reikia atnaujinti įsigyjant naują turtą, parduoda aukciono būdu Vyriausybės nustatyta tvarka. Kartu su šiuo turtu parduodamas jam priskirtas valstybinės žemės sklypas, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus. Lėšos, gautos už perduotą nekilnojamąjį turtą, kurį reikia atnaujinti, ir kartu perduotą jam priskirtą valstybinės žemės sklypą, naudojamos su turto atnaujinimu susijusioms prievolėms įvykdyti, Vyriausybės nustatyta tvarka apskaičiuotam atlygiui už valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo koordinavimą, organizavimą mokėti ir kitoms faktinėms su turto įsigijimu susijusioms išlaidoms padengti. Jeigu, pardavus nekilnojamąjį turtą, kurį reikia atnaujinti, ir atskaičius aptartas išlaidas, lieka nepanaudotų lėšų, jos gali būti Vyriausybės nustatyta tvarka naudojamos tik kito valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimui prioritetą teikiant valstybės turto valdytojo poreikių tenkinimui. Valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo organizatorius Finansų ministerijos pritarimu turi teisę skolintis lėšų, kurių reikia valstybės nekilnojamajam turtui atnaujinti.

Valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo organizatorius prievolių, susijusių su valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimu, įvykdymui užtikrinti gali įkeisti atnaujinamą valstybės nekilnojamąjį turtą, išskyrus Seimo rūmus, Vyriausybės rūmus, Lietuvos Respublikos Prezidento rezidenciją, Ministro Pirmininko rezidenciją ir kitą turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė. Valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo organizatoriaus prašymu Vyriausybė jos nustatyta tvarka turi teisę skolintis lėšų, reikalingų valstybės nekilnojamajam turtui atnaujinti. Prireikus Vyriausybei atstovaujanti Finansų ministerija šiam tikslui turi teisę valstybės vardu skolintis lėšų vidaus ir užsienio rinkose imdama paskolas, išleisdama Vyriausybės vertybinius popierius ir kitus išipareigojamuosius skolos dokumentus.

Įstatymo pakeitimai taip pat įtvirtinta, kad Valstybės turtas patikėjimo teise valdyti, naudoti ir disponuoti perduodamas Vyriausybės nustatyta tvarka, išskyrus šio Įstatyme nustatytą išimtį.

Pakeistas Lietuvos Respublikos žemės įstatymas

2006 m. liepos 18 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 5, 7, 10 ir 32 straipsnių pakeitimo ir 11 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymą (Žin., 2006, Nr. 87-3399), kuriuo iš dalies pakeistas Lietuvos Respublikos žemės įstatymas (Žin., 2004, Nr. 28-868), (toliau – Įstatymas). Įstatymo pakeitimai, įsigalios nuo 2007 m. sausio 1 d.

Vadovaujantis Įstatymo pakeitimais, valstybine žeme gali būti disponuojama ją perleidžiant nuosavybėn neatlygintinai, parduodant, išnuomojant ar perduodant neatlygintinai naudotis, sudarant sandorius dėl žemės servitutų Civilinio kodekso, šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka. Kiti sandoriai dėl valstybinės žemės negali būti sudaromi, jeigu kiti įstatymai nenustato kitaip. Taigi naujoji Įstatymo redakcija nebeumato galimybės valstybine žeme disponuoti ją mainant. Dėl šios priežasties netekusiu galios pripažintas 11

Įstatymo straipsnis, reglamentavęs valstybinės žemės mainų į privačią žemę ir kitus nekilnojamuosius daiktus procedūrą.

Įstatymo pakeitimai taip pat numato, jog valstybinės žemės patikėjimo teisės subjektu (patikėtiniu) greta apskričių viršininkų, valstybės turto privatizavimo institucijų bei kitų įstatymais nustatytų institucijų taip pat gali būti ir Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme nustatytas valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo organizatorius. Šio subjekto senojoje Įstatymo redakcijoje nebuvo.

Naujoji Įstatymo redakcija taip pat numato, jog parduodant ar kitaip privačion nuosavybėn perleidžiant valstybinės žemės sklypus, priskirtus valstybės nekilnojajamam turtui, kuris teisės aktų nustatyta tvarka įtrauktas į Vyriausybės patvirtintą atnaujinamo valstybės nekilnojamojo turto sąrašą, ir perduotas Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme nustatytam valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo organizatoriui patikėjimo teise, sutartį sudaro šios žemės patikėtinis – valstybės turto privatizavimo institucija ar Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme nustatytas valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo organizatorius. Taip pat pabrėžtina, jog aukščiau paminėtų valstybinės žemės sklypų pardavimo ar kitokio perleidimo sąlygas ir tvarką nustato įstatymai ir Vyriausybės nutarimai, o ne apskrities viršininkas. Šių nuostatų senojoje Įstatymo redakcijoje nebuvo. Be to, dėl šioje pastraipoje minimų pakeitimų taip pat pakoreguota ir apskrities viršininko kompetencija reguliuojant žemės santykius.

VALSTYBĖS PAGALBA

Pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 6 d. nutarimas Nr. 1136 “Dėl Valstybės pagalbos projektų ekspertizės atlikimo, išvadų ir rekomendacijų teikimo valstybės pagalbos teikėjams, valstybės pagalbos pranešimų ir kitos informacijos, susijusios su valstybės pagalba, pateikimo Europos Komisijai ir kitoms suinteresuotoms institucijoms taisyklių patvirtinimo”

2006 m. rugpjūčio 25 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutarimu Nr. 820 pakeitė 2004 m. rugsėjo 6 d. nutarimu Nr. 1136 patvirtintas valstybės pagalbos projektų ekspertizės atlikimo, išvadų ir rekomendacijų teikimo valstybės pagalbos teikėjams, valstybės pagalbos pranešimų ir kitos informacijos, susijusios su valstybės pagalba, pateikimo Europos Komisijai ir kitoms suinteresuotoms institucijoms taisykles (Žin., 2006.08.29, Nr.92-3636).

Nutarimu patikslintas Valstybės pagalbos, kuriai taikoma išimtis, apibrėžimas, nustatant, kad jis apima ir tokią valstybės pagalbą, kuriai taikoma išimtis, nustatyta 2005 m. lapkričio 28 d. Komisijos sprendime Nr. 2005/842/EB dėl EB sutarties 86 straipsnio 2 dalies taikymo valstybės pagalbai, kompensacijos už viešąją paslaugą forma skiriamai tam tikroms įmonėms, kurioms patikėta teikti bendros ekonominės svarbos paslaugas (OL, 2005, L 312, p.67). Nutarimas taip pat nustato, kad Valstybės pagalbos pranešimai apie numatomą suteikti valstybės pagalbą, apie

kurią būtina iš anksto pranešti Europos Komisijai pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999 2 straipsnį, Europos Komisijai perduodama per Lietuvos nuolatinę atstovybę Europos Sąjungoje. Nutarimas nustato, kad Valstybės pagalbos pranešimus ir kitą su jais susijusią informaciją valstybės pagalbos teikėjai privalo raštu ir elektroniniu paštu pateikti Konkurencijos tarybai, bei nustato šios informacijos pateikimo tvarką.

AKTUALŪS TEISĖS AKTŲ PROJEKTAI

MOKESČIŲ TEISĖ

Priimtas nutarimas dėl Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 12, 13, 14 ir 30 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui

2006 m. rugpjūčio 25 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė pateikė Lietuvos Respublikos Seimui svarstyti Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 12, 13, 14 ir 30 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas).

Įstatymo projektu siekiama:

- (i) nustatyti specialų mokestinį režimą dėl turto vertės padidėjimo pajamų iš akcijų perleidimo apmokestinimo, pelno mokesčiu neapmokestinant bendrovių turto vertės padidėjimo pajamų iš pagal nustatytus kriterijus įsigytų kitų bendrovių akcijų;
- (ii) išplėsti Pelno mokesčio įstatymo nuostatas, kuriomis reglamentuojami vieneto turtas ir jo įsigijimo kaina, taip sudarant sąlygas gyventojų, vykdyusių individualią veiklą, įsigytas ir nerealizuotas prekes baigus tokią veiklą ir įsteigus vienetą be mokesčių pasekmių perduoti tam vienetui.

Pabrėžtina, jog šiuo metu galiojančiame Pelno mokesčio įstatyme nėra nustatyta specialaus režimo dėl turto vertės padidėjimo pajamų iš akcijų perleidimo apmokestinimo. Tokios pajamos visais atvejais yra priskiriamos bendrovės pajamoms, nuo kurių turi būti apskaičiuojamas ir mokamas pelno mokestis. Be to, šiuo metu Pelno mokesčio įstatyme nėra reglamentuota, kad įmonės turtu gali būti laikomos nerealizuotos prekės, perduotos gyventojų, vykdyusių individualią veiklą, arba jo sutuoktinio įsteigtai naujai įmonei tais atvejais, kai gyventojas šią individualią veiklą baigia vykdyti. Todėl nėra galimybės be mokesčių pasekmių gyventojų, vykdyusių individualią veiklą, įsigytas nerealizuotas prekes perduoti įsteigtai naujai įmonei.

Siekiant skatinti valdymo (holdingo) bendrovių steigimąsi Lietuvoje ir atsižvelgiant į kitų Europos Sąjungos valstybių praktiką, Įstatymo projekte siūlomi 12 ir 30 straipsnių pakeitimai, nustatantys specialų mokestinį režimą bendrovių turimų kitų bendrovių akcijų, tenkinant tam tikras sąlygas, perleidimui. Įstatymo projekte siūloma neapmokestinti turto vertės padidėjimo pajamų iš akcijų perleidimo, jei akcijas

perleidžiantis vienetas turi daugiau kaip 25 procentus vieneto, kurio akcijos perleidžiamos, balsus suteikiančių akcijų ne trumpiau kaip 3 metus be pertraukų, o vienetas, kurio akcijos perleidžiamos, veikia Europos ekonominės erdvės valstybėje arba valstybėje, su kuria yra sudaryta ir taikoma dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartis, ir yra pelno ar analogiško mokesčio toje valstybėje mokėtojas. Nors Pelno mokesčio įstatyme įtvirtintas principas, kad jei tam tikros turto vertės padidėjimo pajamos yra neapmokestinamos, tai dėl tokio turto vertės sumažėjimo susidarę nuostoliai yra neatskaitomi iš pajamų, tačiau siekiant pritraukti į Lietuvą užsienio kapitalą steigti valdymo bendroves, Įstatymo projekte siūloma dėl tokių akcijų perleidimo susidariusius nuostolius leisti atskaityti iš to mokesčio laikotarpio apmokestinamųjų vertybinių popierių perleidimo pajamų, tačiau atskaitomų nuostolių suma negali būti didesnė kaip to mokesčio laikotarpio apmokestinamųjų vertybinių popierių turto vertės padidėjimo pajamų suma, tik neatskaityto nuostolio siūloma į kitus mokesčius metus neperkelti.

Siekiant sudaryti sąlygas tęsti veiklą pakeitus veiklos formą, projekte siūlomi 13 ir 14 straipsnių pakeitimai, kuriais nustatoma, kad gyventojų, vykdžiusių individualią veiklą, ir baigusią tokią veiklą, veiklos vykdymo metu įsigytos ir nerealizuotos prekės, perduotos jų ar sutuoktinių įsteigta naujai įmonei, taptų tų įmonių turtu, kurio įsigijimo kaina būtų tų prekių įsigijimo kaina, nurodyta gyventojų, vykdžiusių individualią veiklą, prekių įsigijimo dokumentuose.

Ši teisės aktų apžvalga yra tik informacinio pobūdžio ir pilnai neatspindi visų teisinio reglamentavimo aspektų. Dėl išsamios konsultacijos teisiniais klausimais prašome kreiptis į mūsų kontorą telefonais: (8 5) 251 44 44, (8 5) 251 44 45.

EUROPOS SAJUNGOS TEISĖS NAUJIENOS

VALSTYBĖS PAGALBA

2006 m. rugpjūčio 18 d. buvo paskelbtos Bendrijos gairės dėl valstybės pagalbos rizikos kapitalo investicijoms į mažąsias ir vidutines įmones skatinti (2006/C 194/02) (toliau – Gairės). Šios Gairės pakeičia Komunikatą dėl valstybės pagalbos ir rizikos kapitalo.

Gairėmis nustatomos sąlygos, kurioms esant rizikos kapitalo investicijas skatinanti valstybės pagalba gali būti laikoma neprieštaraujanti bendrajai rinkai. Gairėse išaiškinamos taisyklės, kokiomis sąlygomis egzistuoja valstybės pagalba pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalies nuostatas ir išdėstomi kriterijai, kuriuos Komisija taikys vykdydama rizikos kapitalo priemonių suderinamumo vertinimą pagal EB sutarties 87 straipsnio 3 dalį.

Gairėse nustatomas lankstesnis požiūris nei Komunikate dėl valstybės pagalbos ir rizikos kapitalo, kad tam tikromis aplinkybėmis valstybės narės galėtų geriau taikyti rizikos kapitalo priemones atitinkamam rinkos nepakankamumui spręsti. Taip pat nustatomas patobulintas rizikos kapitalo priemonių suderinamumo su EB sutartimi vertinimo ekonominis metodas.